

https://doi.org/10.31516/2410-5325.063.16

УДК 791.272:077]:7.038.6](045)

qazwekate@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-6909-9788

К. В. Курило, аспірант, факультет культурології, Харківська державна академія культури, м. Харків

ВЕБ-СЕРІАЛ ЯК НОВІТНЕ ЯВИЩЕ КУЛЬТУРИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Відстежено процес інтеграції веб-серіалу в систему аудіовізуальної культури. Наведено концепції становлення веб-серіалу дослідників Пола Грейнджа, Джин Бюргесс та Джошуа Гріна. На прикладі розгляду інтерактивних відносин автора веб-серіалів з їх аудиторією виявлено формотворчі ознаки веб-серіалу, що характеризують його як новітнє явище в культурі постмодернізму.

Ключові слова: *веб-серіал, Інтернет, культура постмодернізму, аудіовізуальна культура, новітня культурно-мистецька форма, аудиторія, інтерактивність.*

К. В. Курило, аспірант, факультет культурології, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

ВЕБ-СЕРИАЛ КАК НОВЕЙШЕЕ ЯВЛЕНИЕ КУЛЬТУРЫ ПОСТМОДЕРНИЗМА

Отслежен процесс интеграции веб-сериалов в систему аудиовизуальной культуры. Приведены концепции становления веб-сериала исследователей Пола Грейндж, Джин Бюргесс и Джошуа Грина. На примере рассмотрения интерактивных отношений автора веб-сериалов с их аудиторией выявлены формообразующие признаки веб-сериала, характеризующие его как новейшее явление в культуре постмодернизма.

Ключевые слова: *веб-сериал, Интернет, культура постмодернизма, аудиовизуальная культура, новейшая культурно-художественная форма, аудитория, интерактивность.*

К. V. Kurylo, postgraduate student, Faculty of Cultural Studies, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

WEB SERIES AS THE NEWEST THE CULTURAL PHENOMENON OF POSTMODERNISM

This article deals with the process of integrating the web series into a system of audiovisual culture. The concepts of the creation of the web series by the researchers Paul Grainger, Jean Bourges and Jhua Green are presented. The interactive relationship between the creator of the web series and their audience are considered. The study reveals the specific features of the web series, which characterizes it as the latest phenomenon in the postmodernism culture.

The aim of the article is to identify the morphogenetic features of the web-series as the newest phenomenon in the postmodernism culture.

Research methodology uses the cultural approach and methods of systematic, morphological and art-study analysis, the comparative method. The author highlights the morphogenetic features of the web series as the newest phenomenon in the postmodernism culture.

Results. *The author has demonstrated that the web series is the latest cultural and artistic form of the postmodernism culture.*

The morphogenetic features of the web series are:

1. Its ontological rhetoric, plurality and interactivity;
2. Polymorphism ensures the affiliation of the web series to two morphological systems: audiovisual and Internet systems;
3. Procedurality and dissipative creation of figurative and stylistic structure;
4. Programmed eclecticism and fragmentation due to the standardization of consumer platforms;
5. Increased level of rhetoric due to the participation of the audience in the creation of web series;
6. Non-analytical, superficial, reflection of reality;
7. Open seriality type.

These morphogenetic features characterize the web series as a product of postmodernism and a part of the post-postmodernism culture.

The obtained conclusions enable to continue the research of the issues of integrating the web series into the system of contemporary culture.

Novelty. The paper is the first attempt to study the characteristic features of the web series as an element of postmodernism culture.

The practical significance. The material in this article can be used in the production of web series.

Keywords: *web series, internet, postmodernism culture, audiovisual culture, newest cultural and artistic form, audience, interactivity.*

Постановка проблеми. Епоха постмодернізму суттєво вплинула на спосіб сприйняття інформації глядачем унаслідок превалювання принципів урізноманітнення та еkleктизму в мистецтві й культурі. Розміщення і поширення аудіовізуальних творів через соцмережі зумовили трансформацію наявних типів наративів. Як відповідь на цей культурний запит виник веб-серіал. Новий тип оповіді, пристосований до технічної стандартизації соцмереж та орієнтований на інтернет-аудиторію, вирізняє веб-серіал як автентичну новітню культурно-мистецьку форму в аудіовізуальній культурі постмодернізму. Означена гармонійна суголосність цих компонентів сприяє зростанню попиту на веб-серіали в багатьох країнах світу, зокрема і в Україні, що зумовлює інтернаціональну актуальність означеної проблематики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Передумови інтеграції веб-серіалу в культурний простір висвітлив професор факультету мистецтв Ноттінгемського університету Пол Грейндж у праці «Ephemeral Media: Transitory Screen Culture from Television to YouTube», виявивши,

що збільшення кількості веб-платформ надало аудіовізуальній культурі мобільності (Grainge, 2011, с. 3). Це явище стало однією з причин необхідності пристосування аудіовізуального наратива до інтернет-сегмента культури постмодернізму, що зумовило виникнення веб-серіалу.

Розміщення веб-серіалів на відеохостингах, на кшталт You Tube, зорієнтувало глядачів на «культуру участі», у якій інтерактивність є онтологічною ознакою. Цей аспект у праці «YouTube: Online Video and Participatory Culture» розглядають дослідники Джин Бюргесс та Джошуа Грін (Burgess, Green, 2009, с. 12). Інтерактивність і демократичність культурного наповнення веб-платформ сприяли посиленню й поглибленню зв'язків між аудиторією та автором новітньої культурно-мистецької форми.

Мета статті – виявити формотворчі ознаки веб-серіалу як новітнього культурно-мистецького явища в культурі постмодернізму.

Методологія дослідження полягає у використанні культурологічного підходу та методів системного, морфологічного й мистецтвознавчого аналізу, компаративного методу. Культурологічний підхід застосовано для відстеження інтеграції веб-серіалу як сегмента аудіовізуальної культури в загальну площину культури. Метод системного аналізу дозволяє виокремити компоненти веб-серіалу, на які впливає аудиторія, метод морфологічного аналізу виокремлює формотворчі ознаки веб-серіалу, метод мистецтвознавчого аналізу висвітлює особливості роботи над створенням веб-серіалу з урахуванням колективного авторства (глядач як співавтор). Компаративний метод допомагає виокремити формотворчі ознаки веб-серіалу за допомогою зіставлення зі специфічними ознаками багатосерійного телефільму.

Розміщення культурного продукту на веб-порталах відбувається безперервно, що потребує постійного оновлення контенту, стрімкої зміни тенденцій через різноманітність аудіовізуального наповнення платформ та визначає веб-серіал як процесуальну й дисипативну культурно-мистецьку форму. Зважаючи на ці особливості, виробництво веб-серіалів є досить швидким, що пояснюється наміром авторів не втратити зацікавлену їх тематикою аудиторію.

Парадокс існування культурного продукту в мережі полягає в тому, що веб-серіалам легко знайти потенційно зацікавлену тематикою аудиторію та водночас складно втримати постійну кількість глядачів. Однією з причин мінливості аудиторії є невідповідність її культурних запитів до подальшого авторського бачення серій. Глядач у коментарях має можливість висловити свої побажання, які стосуються насамперед культурної та мистецької складових зазначеної форми. Наприклад, якщо у веб-серіалі автори намагаються відтворити певну

стилізацію, представники відповідної культурної спільноти можуть поставити під сумнів її доцільність. Можливість концептуального впливу на розміщений контент наділяє веб-портали новою функцією: зі споживацької платформи вони перетворюються на ареал сумісної творчості аудиторії й автора, що свідчить про належність веб-серіалу до двох морфологічних систем водночас: аудіовізуальної та інтернет-системи.

Процес виробництва веб-серіалу в певних випадках ілюструє такий принцип постмодернізму, як «утрата власного «я»». Для збереження своєї непостійної інтернет-аудиторії режисерові доцільно зважати на наведені поради. Така співучасть у створенні образно-стилістичної структури веб-серіалу є його формотворчою ознакою. Але цей процес деперсоналізує автора, змінюючи первісне бачення веб-серіалу й таким чином робить авторство колективним, процесуальним та нестійким (дисипативним).

Через можливість долучитися за допомогою коментарів до колективного авторства кожного з глядачів, котрі є прихильниками різноманітних культурних норм та цінностей, веб-серіал онтологічно стає ризомним і плюральним. Часто посилюється різниця між смисловим та змістовним наповненням веб-серіалу смислами «елітарного» культурного походження, виразними, надзвичайно видовищними й навіть епагажними засобами, характерними для масової культури. Це суттєво підвищує атрактивність новітньої культурно-мистецької форми та має на меті втримати її мінливу аудиторію.

Участь аудиторії в процесі створення веб-серіалу свідчить про виникнення нового типу серіальності як основної формотворчої ознаки цієї культурно-мистецької форми. Це виявляється в результаті зіставлення типів серіальності багатосерійного телефільму та веб-серіалу. Телесеріали також є культурно-мистецькою формою постмодернізму, яка поєднала основні характеристики телебачення як платформи розміщення контенту для аудиторії. Телебачення виконувало інтерактивну функцію переважно під час трансляції інформаційно-аналітичних програм (телеміст тощо). Під час показу ігрових форм прямого зв'язку між автором та аудиторією не було передбачено. Це свідчить про використання закритого типу серіальності, який формувався авторами на етапі розроблення концепції багатосерійних телефільмів. Можливість прямого впливу глядача на смисловий компонент веб-серіалу за допомогою інтерактивності веб-платформ трансформує закритий тип серіальності у відкритий. Залежно від затребуваності контенту аудиторією, регулятивний процес кількості серій відбувається не на етапі формування концепції веб-серіалу, а в режимі реального часу. Відкрита серіальність перестає бути статичною: якщо веб-серіал поступово

втрачатиме аудиторію, автор може корегувати концепцію й кількість серій, змінювати тип наратива. Ця пластичність під час виробництва веб-серіалу долучає його не лише до постмодерної, але й до постпостмодерної культури.

Технічні вимоги соцмереж також є регулятором концептуального аспекта веб-серіалів. Наприклад, соцмережа Instagram вводила ліміт на тривалість відео не більше 59 сек. Тому структура сюжету веб-серіалу для цього ресурсу була переважно кліповою, що дозволяло повноцінно розповісти історію за такий проміжок часу. Також культурну потребу глядача сприймати коротші наративи зумовила велика кількість джерел розміщення аудіовізуального контенту. Вищеназвані чинники виокремлюють такі формотворчі ознаки веб-серіалів: лаконічний хронометраж та варіативність культурного наповнення. Використання смислової колажності за допомогою короткої тривалості наділяє веб-серіал фрагментарною ознакою постмодернізму.

Якщо автор хоче охопити різноманітну в контексті культурних потреб аудиторію, тематика веб-серіалу повинна бути доступною для сприйняття всіма її представниками. Тому інколи смисловий конструкт веб-серіалів базується на черговій складовій постмодернізму — поверховості. Це втілюється у формотворчій ознаці веб-серіалу — специфічному, неаналітичному відображенні реальності в новітній культурно-мистецькій формі.

Популяризація веб-платформ сприяла виникненню нового способу поширення контенту на міжкультурному рівні та його глобалізації. Відсутність усталеної стандартизації виробництва веб-серіалів урізноманітнює їх смислове наповнення. Це свідчить про пластичність змістовного та морфологічного компонентів веб-серіалу. Зазначена особливість зумовила поширення цієї аудіовізуальної форми в культурі постмодернізму.

Висновки. Веб-серіал є новітньою культурно-мистецькою формою сучасної культури постмодернізму.

Формотворчі ознаки веб-серіалу:

1. Онтологічна ризомність, плюральність й інтерактивність.
2. Поліморфізм, який робить його культурно-мистецькою формою двох морфологічних систем: аудіовізуальної та інтернет-системи.
3. Процесуальність і дисипативність створення образно-стилістичної структури.
4. Запрограмовані еклектичність та фрагментарність, спричинені, передусім, стандартизацією споживацьких платформ.
5. Підвищена риторичність, зумовлена участю в її творенні нестійкої й різноманітної за культурними вподобаннями аудиторії.

6. Неаналітичне, поверхове відображення реальності.

7. Відкритий тип серіальності.

Зазначені формотворчі ознаки характеризують веб-серіал, на відміну від традиційних фільмічних модерних форм, як продукт постмодернізму та складову постпостмодерної культури.

Перспективи подальших досліджень. Висновки дозволяють продовжувати дослідження проблематики інтеграції веб-серіалу в систему сучасної культури.

Список посилань

- Benson, P. (2017). *The Discourse of YouTube: Multimodal Text in a Global Context*. New York: Taylor & Francis. (Routledge).
- Burgess, J., and Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. United States: John Wiley & Sons. (Polity Press).
- Grainge, P. (2011). *Ephemeral Media: Transitory Screen Culture from Television to YouTube*. United Kingdom, London: British Film Institute. (Palgrave Macmillan).
- Harrington, R. (2011). *Professional Web Video: Plan, Produce, Distribute, Promote and Monetize Quality Video*. Canada: Taylor, & Francis.
- Staskus, J. (2010). *Analyzing Box of Schmu: An Examination of the Web Series and the Aesthetics of Internet Television*. United States: Ball State University.

References

- Benson, P. (2017). *The Discourse of YouTube: Multimodal Text in a Global Context*. New York: Taylor & Francis. (Routledge). [In English].
- Burgess, J., and Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. United States: John Wiley & Sons. (Polity Press). [In English].
- Grainge, P. (2011). *Ephemeral Media: Transitory Screen Culture from Television to YouTube*. United Kingdom, London: British Film Institute. (Palgrave Macmillan). [In English].
- Harrington, R. (2011). *Professional Web Video: Plan, Produce, Distribute, Promote and Monetize Quality Video*. Canada: Taylor, & Francis. [In English].
- Staskus, J. (2010). *Analyzing Box of Schmu: An Examination of the Web Series and the Aesthetics of Internet Television*. United States: Ball State University. [In English].

Надійшла до редколегії 15.01.2019 р.